

çalada, segurament perquè és la Llegenda de l'Emperadriu d'Alemanya, que els joglars cantaven en versos èpics i romancescs.

Tanmateix la forma veritablement cat. fou sempre en *-driu*, com ho trobem sovint en JoMartorell: «Estant en aquestes rahons vengué la *emperadriu*, que era levada de dormir ---», «ja bastaria que fos reyna o *emperadriu* per fer tanta menció d'ella» (Ag. II, 49; I, 257); no sé si és una tela especial *llenç a l'~* (¿o es tracta d'una monarca concreta?) en «onze alnes et miça de lens a l'*emperadriu* a obs del brial affo<r>» (10 rat: XVII sol.», doc. reial de 1269 (BCEC 1908, p. 207).

Imperi, pres del ll. *imperium* 'ordre', 'comandament', 'sobirania', 'govern imperial'; antigament apareix en la forma *emperi*, assimilada a la inicial d'*emperador*: ultra el testimoni ja citat del *Blanç*: «Blanquerna trasc tres pans --- e menjaren; dementre que l'*emperador* menjava, Blanquerna demanà a l'emperador qual cosa li profitava pus fortment, o lo pa que menjava, o son *emperi*; respòs l'emperador que en aquell loc més --- li valia lo pa que menjava ---» (ibid. I, 238.12); variant que és així mateix la de Jaume I: «lo rey de Castella --- dix-nos que volia anar a l'Apostoli, sobre'l tort que l dit Apostoli li tenia sobre'l feyt de l'*Emperi*» (Cròn., Ag., 521). Mentre que JoMartorell ja s'havia decidit per la variant moderna i més cultista: «Tirant lo Blanc, qui per sa virtut conquistà molts regnes --- e més avant conquistà a tot l'*Imperi* grec, cobrant-lo dels turcs qui aquell havien subjugat ---» (Ag. I, 4). En una acc. que fa gran paper en el llenguatge jurídic i social de l'Edat Mitjana serveix per distingir dues menes de jurisdicció feudal: *mer* i *mixt imperi* (documentació dels Ss. XIII-XIV en *AlcM*, § 1b); a mateix valor circulà una variant vulgar amb la mateixa metafonia que en *ciri*, *captiri*, *crestiri*, *cementiri* i anàlegs: «N'Alvaro, Veçcomte d'Ager, à usat de mer *empiri* en lo loc de Vilanova de Belpug», Camarasa, a. 1295-9 (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 177).

Imperial [Muntaner], que també es digué *emperial*, especialment en l'acc. figurada de 'excels, magnífic': «qui és stat aquell qui ha guanyat lo premi e honor del camp? --- com en aquest regne és en pràctica que com se fan *emperial*s armes, si-s complexen --- los reys d'armes, herauts e porsavants, ab trompetes e ministrés, publiquen lo qui és stat millor dels vencedors», JoMartorell (Ag. I, 147). *Imperialisme*; *imperialista*, presos de l'angl. *imperialism*, *-list*, que apareixen c. 1879 (*VRom.* II, 267). *Antimperialisme*. *Imperiós* [Belv.]. A distingir d'això *imperi*, *imperial*,⁵⁰ com a nom d'una part del cel (en el *Ll. de Merav.* de Llull etc.) que són deformacions d'*empiri* (PIRO-).

Imperceptible, V. *percebre* *Imperdible*, V. *perdre* *Imperdonable*, V. *dar* *Imperfecte*, *-perfet*, V.⁵⁵ *Imfer* *Imperi*, *imperial*, *imperialista*, V. *imparar* *Imperescible*, *imperible*, V. *perir* *Impericia*, V. *perit* (EXPERIÈNCIA) *Imperiós*, V. *imparar* *Imperit*, V. *experiència* *Impermeable*, V. *meat* *Impersonal*, V. *persona* *Impertèrrit*, V. *terror* *Impertinent*, *-èn-*⁶⁰

ci: V. *pertinent* (TENIR) *Impetració*, *impetrant*, *impetrar*, V. *pare* *Impetu*, *impetuós*, V. *petició* *Impiadós*, *impiament*, *impietat*, V. *pietat* *Impignoració*, V. *penyora* *Impingir*, V. *empènyer* *Impiu*, V. *pietat* *Impla*, V. DECH (GRIMPOLA, n. 4) *Implacable*, V. *aplacar* *Implantar*, V. *planta* *Implicar*, *implícit*, V. *plegar* *Implorar*, V. *plorar* *Implosió*, *implosiu*, V. *explosió* *Implume*, V. *ploma* *Impluvi*, V. *pluja* *Impolitic*, V. *politic* *Impollut*, V. *pollució* (LLOT) *Imponderable*, V. *ponderar* *Imponent*, *imponible*, V. *pondre* *Import*, *importació*, *importador*, *importància*, *important*, *importar*, V. *portar* *Importú*, *importunar*, *importunitat*, V. *oportú* *Imposant*, *imposar*, *imposició*, V. *pondre* *Impossibilitar*, *impossible*, V. *possible* (PODER) *Imposta*, *imposta*, *impostor*, *impostura*, V. *pondre* *Impotència*, *impotent*, V. *poder* *Impracticable*, V. *pràctic* *Imprecació*, *imprecar*, V. *pregar* *Impregnable*, *impregnació*, *impregnar*, V. *prenyar* *Impremta*, *impremtar*, *imprès*, V. *prèmer* *Imprescindible*, V. *escindir* *Imprescriptible*, V. *escriure* *Impressió*, *impressionable*, *impressionant*, *impressionar*, *impressionista*, *impressor*, V. *pressió* (PRÈMER) *Imprevisible*, *imprevisor*, *impreuist*, V. *veure* *Imprimàtur*, *imprimir*, V. *prèmer* *Improbable*, *improbe*, *improbitat*, V. *provar* *Impromptu*, V. *prompte* *Impronta*, V. *prèmer* *Improperar*, *improperi*, V. *vituperi* *Impropi*, V. *propi* *Impròvid*, *improvis*, *improvisació*, *improvisador*, *improvisar*, V. *veure* *Imprudència*, *imprudent*, V. *prudent* *Impúber*, V. *pubis* *Impudent*, *impúdic*, *impudència*, *impudor*, V. *pudor* *Impugnabile*, *impugnació*, *impugnador*, V. *pugnar* *Impuls*, *impulsar*, *impulsió*, *impulsiu*, *impulsor*, V. *espeyllir* *Impune*, *impunit*, *impunitat*, V. *pena* *Impur*, *impuresa*, V. *pur* *Imputable*, *imputació*, *imputar*, V. *disputar* *Imputescible*, V. *podrir*

IN-, IM-, IR-: s'han omès del tot alguns dels menys usats, entre els mots que contenen aquesta inicial en qualitat de prefix negatiu.

Inabordable, V. *bord* *Inaccessible*, V. *cedir* *Inacció*, *inactiu*, V. *acció* (ACTE) *Inadequat*, V. *igual* *Inadmissible*, V. *metre* *Inadvertència*, *inadvertit*, V. *vessar* *Inajornable*, V. *jorn* *Inalienable*, V. *aliè* *Inalterable*, V. *altre* *Inamovable*, V. *moure*

INANICIÓ, derivat savi del ll. *inānis* 'buit'. □
1.^a doc.: Lab. 1840, i ja abans en Cauliac (c. 1500).

DERIV.: *Inanitat*. *Inània* (DAG.).

Inanimat, *inànime*, V. *ànima* *Inapellable*, V. *apel·lar* *Inapetència*, *inapetent*, V. *apetit* (PETICIÓ) *Inapreciable*, V. *preu* *Inapte*, *inaptitud*, V. *apte* *Inarticulat*, V. *article* *Inassequible*, V. *seguir* *Inassolible*, V. *assolir* *Inaudit*, V. *oir* *Inauguració*, *inaugural*, *inaugurar*, V. *auguri* *Incandescència*, *incandescent*, V. *càndid* *Incansable*, V. *cansar* *Incantació*, V. *cantar* *Incapaç*, V. *capaç* (CABRE) *Incardinar*, V. *cardenal* *Incarcar*, V. *carn* *Incaut(e)*, V.